

HOTĂRÎREA CURȚII CONSTITUȚIONALE
privind controlul constituționalității unor prevederi
din hotărârile Guvernului, care reglementează perceperea
taxelor pentru înregistrarea partidelor, organizațiilor
social-politice și asociațiilor obștești

Nr.9 din 17.02.2000

Monitorul Oficial al R.Moldova nr.19-20/10 din 24.02.2000

* * *

În numele Republicii Moldova,

Curtea Constituțională în componența:

Pavel BARBALAT	- președinte
Nicolae CHISEEV	- judecător-raportor
Mihai COTOROBAI	- judecător
Constantin LOZOVANU	- judecător
Gheorghe SUSARENCO	- judecător
Ion VASILATI	- judecător-raportor

cu participarea Alionei Balaban, grefier, deputatului în Parlament Victor Cecan, autorul sesizării, Tudor Știrbu, șef-adjunct al Direcției juridice a Cancelariei de Stat, reprezentantul Guvernului, călăuzindu-se de art. 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, art. 4 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 4 alin. (1) lit. a) din Codul jurisdicției constituționale, a examinat în ședință plenară deschisă dosarul privind controlul constituționalității unor prevederi din Hotărârea Guvernului nr. 567 din 16 octombrie 1991 "Cu privire la taxa încasată pentru înregistrarea partidelor și organizațiilor social-politice în Republica Moldova" în redacția Hotărârii Guvernului nr. 269 din 6 mai 1994 Regulamentului cu privire la înregistrarea partidelor și altor organizații social-politice, adoptat prin Hotărârea Guvernului nr. 699 din 23 iulie 1999, și a unor prevederi din Hotărârea Guvernului nr. 559 din 17 iunie 1997 "Privind unele măsuri pentru executarea Legii cu privire la asociațiile obștești".

Temei pentru examinarea dosarului a servit sesizarea deputatului în Parlament Victor Cecan, depusă la 20 septembrie 1999, în conformitate cu art. 24 și 25 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 38 și 39 din Codul jurisdicției constituționale.

Prin decizia Curții Constituționale din 26 octombrie 1999 sesizarea a fost acceptată pentru examinare în fond și înscrisă în ordinea de zi.

În procesul examinării preliminare au fost solicitate puncte de vedere Parlamentului, Guvernului, Ministerului Justiției, Ministerului Finanțelor, Procuraturii Generale.

Analizând materialele dosarului, audiind informația judecătorilor-raportori, argumentele și explicațiile autorului sesizării și ale reprezentantului Guvernului,

Curtea Constituțională

a c o n s t a t a t :

1. La 23 iulie 1999, întru îndeplinirea art. III din Legea pentru modificarea și completarea Legii privind partidele și alte organizații social-politice nr. 146-XIV din 30 septembrie 1998*, Guvernul a adoptat Hotărârea nr. 699, prin care a expus în redacție nouă Regulamentul cu privire la înregistrarea partidelor și altor organizații social-politice (în continuare - Regulamentul), aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 566 din 16 octombrie 1991**.

* M.O., 1998, nr. 100-102, art. 613.

** M.O., 1999, nr. 83-86, art. 733.

Conform art. 4 din Regulament, pentru înregistrarea statutului partidului se prezintă cererea de înregistrare, însoțită de un șir de acte, inclusiv documentul ce confirmă achitarea taxei de înregistrare, iar art. 24 din acest Regulament prevede că examinarea cererii repetate pentru înregistrarea statutului partidului se efectuează în baze generale, percepându-se taxa de înregistrare.

Cuantumul taxei de înregistrare este stabilit în Hotărîrea Guvernului nr.567 din 16 octombrie 1991.

În conformitate cu art. 1 și art. 2 din Hotărîrea Guvernului nr. 567 din 16 octombrie 1991 "Cu privire la taxa încasată pentru înregistrarea partidelor și organizațiilor social-politice în Republica Moldova" în redacția Hotărîrii Guvernului nr. 269 din 6 mai 1994, pentru înregistrarea statutelor partidelor și organizațiilor social-politice la Ministerul Justiției al Republicii Moldova se încasează o taxă în mărime de cinci salarii minime stabilite în Republica Moldova, iar pentru înregistrarea modificărilor și completărilor la statutele partidelor și organizațiilor social-politice se încasează o taxă în mărime de 20 la sută din taxa de înregistrare achitată.

La 17 iunie 1997, întru executarea Legii cu privire la asociațiile obștești, Guvernul a adoptat Hotărîrea nr. 559 "Privind unele măsuri pentru executarea Legii cu privire la asociațiile obștești".

Prin art. 2 din Hotărîre se stabilește că pentru înregistrarea statutului asociației obștești (filialelor, secțiilor, reprezentanțelor) și pentru operarea modificărilor și completărilor în statute se percepe taxa de înregistrare în cuantum de trei salarii minime.

La eliberarea duplicatului Certificatului înregistrării de stat a asociației obștești se achită o taxă de un salariu minim.

2. Autorul sesizării solicită controlul constituționalității actelor guvernamentale sus-numite în partea referitoare la stabilirea taxelor de înregistrare a statutelor partidelor, organizațiilor social-politice și asociațiilor obștești. Autorul susține că, stabilind taxele respective, Guvernul și-a arogat atribuții improprii și astfel a încălcat dispozițiile art. 132 din Constituție, potrivit cărora impozitele, taxele și orice alte venituri ale bugetului de stat și ale bugetului asigurărilor sociale de stat, ale bugetelor raioanelor, orașelor și satelor se stabilesc conform legii de organele reprezentative respective.

3. În ședința Curții Constituționale din 8 februarie 2000 autorul sesizării, în conformitate cu prevederile art.31 alin.(3) din Codul jurisdicției constituționale, a înaintat un demers, prin care a modificat obiectul sesizării, solicitînd exercitarea controlului constituționalității prevederilor Regulamentului cu privire la înregistrarea partidelor și altor organizații social-politice, aprobat prin Hotărîrea Guvernului nr.699 din 23 iulie 1999, integral, argumentîndu-și cererea prin faptul că Regulamentul în cauză conține norme ce reglementează: înregistrarea partidelor; principiul reprezentativității (art.3), structura partidelor și organizațiilor social-politice (art.8 alin.3), existența unui patrimoniu (art.9). Or, potrivit art.72 alin.(3) lit.g) din Constituție, acestea trebuie să fie reglementate prin lege organică.

În conformitate cu art.50 din Codul jurisdicției constituționale demersul a fost admis spre examinare.

4. Raportînd dispozițiile actelor contestate la prevederile Legii Supreme, Curtea reține următoarele.

Hotărîrea Guvernului nr. 567 din 16 octombrie 1991 a fost emisă întru executarea Hotărîrii Parlamentului nr. 719-XII din 17 septembrie 1991 "Pentru punerea în aplicare a Legii Republicii Moldova privind partidele și alte organizații social-politice", care, prin punctul 5 a abilitat Guvernul cu dreptul de a stabili mărimea taxelor de

înregistrare a statutelor partidelor și altor organizații social-politice și modul de încasare a lor.

Punctul 1 al Hotărîrii în cauză a Guvernului a fost modificat prin Hotărîrea Guvernului nr. 269 din 6 mai 1994 în partea ce ține de mărimea taxei.

Alte acte normative, care ar stabili cuantumul taxelor de înregistrare a partidelor și organizațiilor social-politice și modul de încasare a lor, nu au fost adoptate.

În conformitate cu art. 31 alin. (2) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, sînt supuse controlului constituționalității numai actele normative adoptate după intrarea în vigoare a Constituției, adoptate la 29 iulie 1994. Întrucît actele contestate în sesizare - hotărîrile Guvernului nr. 567 din 16 octombrie 1991 și nr. 269 din 6 mai 1994 - au fost adoptate pînă la intrarea în vigoare a Constituției, Curtea Constituțională, în conformitate cu art. 31 alin. (2) din Legea cu privire la Curtea Constituțională și art. 60 lit. c) din Codul jurisdicției constituționale, decide sistarea procesului, privind controlul constituționalității acestor acte normative.

Cît privește argumentul autorului sesizării, potrivit căruia Hotărîrea Guvernului nr. 567 din 16 octombrie 1991 a fost modificată prin Hotărîrea Guvernului nr. 559 din 17 mai 1997, adică, după data intrării în vigoare a noii Constituții, Curtea nu-l poate reține, deoarece, conform Hotărîrii nr. 559 din 17 mai 1997 "Privind unele măsuri pentru executarea Legii cu privire la asociațiile obștești", prin p.4 din Anexa nr. 3 la Hotărîrea în cauză se abrogă pct. 2 al Hotărîrii Guvernului nr. 269 din 6 mai 1994 "Privind modificarea unor hotărîri ale Guvernului Republicii Moldova", care reglementa mărimea taxelor de înregistrare a statutelor asociațiilor obștești și modul de percepere a lor.

Invocînd dispozițiile art. 58 și art. 132 din Constituție, autorul sesizării susține că și Hotărîrea Guvernului nr. 559 din 17 iunie 1997 contravine Constituției din motivele arătate mai sus.

Prin pct. 2 al Hotărîrii Guvernului nr. 599 din 17 iunie 1997 "Privind unele măsuri pentru executarea Legii cu privire la asociațiile obștești" se stabilește cunatumul taxelor pentru înregistrarea statutului asociației obștești, pentru operarea modificărilor și completărilor în statute, precum și pentru eliberarea duplicatului Certificatului înregistrării de stat a organizației obștești, iar pct.3 al Hotărîrii stipulează că taxele de înregistrare percepute de la asociațiile obștești republicane și internaționale se varsă în bugetul de stat.

Curtea relevă că Hotărîrea nr.559 a fost adoptată de Guvern întru executarea Legii cu privire la asociațiile obștești nr. 837-XIII din 17 mai 1996, care în art.19 alin. (9) stabilește că pentru înregistrarea statutului asociației obștești, a modificărilor și completărilor se percepe taxa de înregistrare în cuantum de 3 salarii minime în modul prevăzut de legislație. Prin urmare, Hotărîrea Guvernului nr. 559 nu a făcut decît să reitereze prevederile art. 19 alin. (9) din Legea cu privire la asociațiile obștești, ceea ce nu poate fi considerat drept instituirea de către Guvern a unei taxe noi de înregistrare, fapt pentru care Curtea nu poate reține nici acest argument din sesizare.

La 23 iulie 1999, potrivit atribuțiilor sale constituționale, Guvernul a adoptat Hotărîrea nr. 699 "Despre Regulamentul cu privire la înregistrarea partidelor și altor organizații social-politice".

Prin această Hotărîre, întru îndeplinirea Legii pentru modificarea și completarea Legii privind partidele și alte organizații social-politice, executivul a expus într-o nouă redacție Regulamentul cu privire la înregistrarea partidelor și altor organizații social-politice, aprobat prin Hotărîrea Guvernului Republicii Moldova nr. 566 din 16 octombrie 1991.

În conformitate cu art. 13 alin. 8 din Legea privind partidele și alte organizații social-politice, Regulamentul în cauză reglementează modul de înregistrare a partidelor și altor organizații social-politice, constituite în baza Legii privind partidele și alte organizații social-politice.

Curtea constată că criteriul numeric al reprezentativității partidelor, modul de creare a partidelor, cerințele față de listele membrilor partidelor, existența unui patrimoniu sînt reglementate de Legea organică nr. 718-XII din 17 septembrie 1991 cu modificările și completările ulterioare, adoptată în conformitate cu dispozițiile art. 72 alin. (3) lit. g) din Constituție.

Regulamentul nu conține dispoziții noi ce ar reglementa organizarea și funcționarea partidelor și organizațiilor social-politice, decît cele stabilite prin lege, de aceea argumentele autorului sesizării referitor la neconstituționalitatea Hotărîrii Guvernului nr. 699 nu pot fi reținute.

Art. 4 din Regulament prevede că pentru înregistrarea statutului partidului se va prezenta cererea de înregistrare, însoțită și de documentul ce confirmă achitarea taxei de înregistrare, iar art. 24 prevede că examinarea cererii repetate de înregistrare a statutului partidului se efectuează în baze generale, percepîndu-se taxa de înregistrare.

Regulamentul nu stabilește însă cuantumul taxei și modul de percepere a ei, acestea fiind reglementate prin Hotărîrea Guvernului nr. 567 din 16 octombrie 1991 "Cu privire la taxa încasată pentru înregistrarea partidelor și organizațiilor social-politice în Republica Moldova". Prin urmare, invocarea dispozițiilor art. 132 din Constituție în sprijinul argumentelor de neconstituționalitate aduse de autorul sesizării la acest capitol este neîntemeiată.

Pentru considerentele expuse, în temeiul dispozițiilor art. 140 din Constituție, art. 26 alin. (4) și (5) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 60 lit. c) și art. 68 din Codul jurisdicției constituționale,

Curtea Constituțională

H O T Ă R Ă Ș T E :

1. Recunoaște constituționale:

- Hotărîrea Guvernului nr. 559 din 17 iunie 1997 "Privind unele măsuri pentru executarea Legii cu privire la asociațiile obștești";
- Hotărîrea Guvernului nr. 699 din 23 iulie 1999 "Despre Regulamentul cu privire la înregistrarea partidelor și altor organizații social-politice".

2. Sistează procesul privind controlul constituționalității Hotărîrii Guvernului nr. 567 din 16 octombrie 1991 "Cu privire la taxa încasată pentru înregistrarea partidelor și organizațiilor social-politice în Republica Moldova" în redacția Hotărîrii Guvernului nr. 269 din 6 mai 1994.

3. Prezenta Hotărîre este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în "Monitorul Oficial al Republicii Moldova".

PREȘEDINTELE
CURȚII CONSTITUȚIONALE

Pavel BARBALAT

Chișinău, 17 februarie 2000.

Nr. 9.